

Tracy Letts'in "Böcek" Adlı Oyunu Üzerine Düşünmek: Korkuyorum Öyleyse Varım

Thinking About Tracy Letts's Play "Bug": I am Afraid, Therefore I am.

Arş.Gör. Ferdi Çetin*

ÖZET

Amerikan oyun yazarı Tracy Letts'in 1996 yılında yazdığı "Böcek" isimle oyun aşk, paranoya ve komple teorileri gibi kavramları ön plana çıkarır. Bu çalışma kapsamında soğuk savaş dönemi Amerika Birleşik Devletleri'nden başlayıp günümüze dek paranoya duygusunun toplum içerisinde nasıl yaratıldığı ve ardından bireylerin birbirleriyle kurdukları ilişki içerisinde de bu paranoyayı temellendirip sürdürmeye devam ettiği ve paranoya denilen duygunun temelde ne kadar "erkekçe" bir diğer deyişle "erk" in, "erkeklığın" yitimine dair bir kaygı olduğunu "Böcek" adlı oyunun sembolik dilinin yardımıyla tartışacağız. "Erkekçe" dediğimiz kaygının temelini Sigmund Freud'un paranoya duygusunu açıklarken norm dışı cinsel yönelimlerin bastırılmasına ilişkin söyledikleriyle açıklayacağız.

Anahtar Kelimeler: Tracy Letts, Paranoya, Böcek, Sigmund Freud, Psikanaliz.

ABSTRACT

The play "Bug" which was written by Tracy Letts in 1996 deals with such concepts as love, paranoia and conspiracy theories. Within the scope of this study we are going to discuss how the sense of paranoia has been created beginning from Cold War the United States of America and how the sense of paranoia has found its way in human relationships. Additionally, it will be discussed that the sense of paranoia is a "male" anxiety, in other words it is an anxiety which is related to the loss of "power" or "masculinity". All these above mentioned strategies will be exemplified in the play titled "Bug". "Male" anxiety will be discussed with references to Sigmund Freud's remarks regarding what he said while he was explaining the roots of paranoia.

Keywords: Tracy Letts, Paranoia, Bug, Sigmund Freud, Psychoanalysis.

* İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü, cetinferdi@yahoo.com

“Meşru olan korkuyla sinirsel paranoya arasındaki ince sınır nedir? Ya da böyle bir sınır var mıdır?” sorusuyla başlar “Böcek” isimli oyunun yönetmeni Brenna Freestone paranoya konusunu tartışmaya. Oyun günümüzde Oklahoma kentinin dış mahallelerinden birinde bir motel odasında geçer. Agnes bu motel odasında yaşamaktadır ve garsonluk yaparak geçimini sağlar. Aynı zamanda eski mahkûm olan eski eşi Jerry Goss’dan saklanmaktadır. Arkadaşı aracılığıyla tanıştığı savaş gazisi Peter’le motel odasında birlikte yaşamaya başlarlar. Peter’in Irak’taki savaş, ufolar ve intihar saldırılarına dair paranoyaları vardır. Oyun ilerledikçe Peter’in düşünme biçimi Agnes’e de sirayet eder ve Peter ve Agnes kendilerini odaya hapsedilmiş halde bulurlar.

Bu çalışmayı yaparken soğuk savaş dönemi Amerika Birleşik Devletleri’nden başlayıp günümüze dek paranoya duygusunun toplum içerisinde nasıl yaratıldığını ve ardından bireylerin devlet ya da askerle olan ilişkisinde değil de birbirleriyle kurdukları ilişki içerisinde bu paranoya duygusunu temellendirip sürdürmeye devam ettiğini ve paranoya dediğimiz duygunun temelde ne kadar “erkekçe”, bir diğer deyişle “erk”in, “erkekliğin” yitimine dair bir kaygı olduğunu “Böcek” adlı oyunun sembolik dilinin yardımıyla tartışacağız. “Erkekçe” dediğimiz kaygının temelini Sigmund Freud’un paranoya duygusunu açıklarken norm dışı cinsel yönelimlerin bastırılmasına ilişkin söyledikleriyle açmılayacağız.

Öncelikle paranoya duygusunun tanımına bakıldığında paranoyanın delice bir sanrı olmadığını, daha çok bir depresyon belirtisi olarak görüldüğünü ve sonra psikiyatrinin paranoyayı sinirsel hastalıklar sınıfına koyduğunu görürüz. Tanımı yıllar içerisinde değişen paranoya Hipokrat tarafından “dışında” anlamına gelen “para” kelimesiyle “akıl” anlamına gelen “nous” kelimelerini birleştirerek oluşturulmuştur. Ortaya çıkan kelime, akıldışına denk gelen bir anlam taşır. Bu şekilde bugün de paranoya duygusuna dair bir fikir ediniriz. “Akıldışında” kalan; aklın ötesinde yaratılan korkulara göz atıldığında, Freud’un söylediklerinden çok farklı bir noktayla karşılaşmayız. Freud norm dışı cinsel yönelimlerin bastırılmasının paranoya sürecinin temelinde olduğunu söyler. Ayrıca Freud paranoya duygusunu libidonun kişinin üzerinde yaptığı aşırı yüklenme ve kendine duyulan derin saygı ve kimlik gibi meselelerle ilintili olan narsisizm ile de ilişkilendirir. Bu tanımları incelediğinde oyun içerisinde ayrıntıyla incelemeye çalıştığımız Peter karakterinde bu ve benzeri bir sürecin devam etmekte olduğunu görürüz. Oyundan belli alıntılar yaparak meseleyi daha ayrıntılı şekilde inceleyeceğiz.

Paranoya duygusunun metindeki izini sürmeden önce soğuk savaş dönemindeki sosyal ve politik ortamın ne şekilde bireyler üzerinde paranoya veya benzeri bir tutumu yarattığını göstermeye çalışacağız. Soğuk savaş sürecine damgasını vuran atom bombasının da vücut bulduğu haliyle çağrıştırdıklarına bakacak olursak yine bir iktidara işaret ettiğini anlamak güç olmayacaktır. Dolayısıyla böyle bir silahlanma yarışı sürecinde erkekliğin ve erkek egemen güdümlü ideolojinin de oluşturulmaya çalışıldığı bir dönem karşımıza çıkmaktadır. İdeolojinin öznesi konumuna getirilen her birey sistem içerisinde bizzat yer aldığına ikna edilip, bir yüksek

mekanizmanın gözlerinin üzerinde olduğu hissettirilmektedir. Dolayısıyla okuldan başlayıp askerlikle devam eden bu süreçte erkek, baba ocağının başı konumunda her türlü sistemin temsilcisi konumundadır ve temsilcisi olduğu gücün karşı karşıya bulunduğu her hangi bir tehlike kendisine de yöneltilmektedir. Bu sistem-birey birlikteliğini oyun içerisinde Peter karakterinin kanını emen böcekler metaforu üzerinden açıklayacağız.

İkinci Dünya Savaşı sonrası başlayıp 1990'lara kadar süren soğuk savaş sürecine baktığımızda süreci Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği arasındaki askeri olmayan anlaşmazlık olarak nitelendirebiliriz. Sürecin silahsız bir süreç olmasına rağmen iması bulunan atom bombası süreçteki gerginliğin sembolü konumundadır. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler arasındaki bu gerginlik yeryüzünde ve uzayda devam eder. Süreç her ne kadar silahsız bir gerginlik süreci olsa da Amerikan halkında yaratılmaya çalışılan düşman algısı, görünürde bir tehdidin olmaması, halkta paranoyanın temellerini oluşturmaktadır. Süreç içerisinde silahlanma imalarıyla başlayan güç dengelerini koruma yarışı, Amerika'nın önce Vietnam'da ardından Körfez Savaşı'yla Irak'ta yaşadığı başarısızlıklar ve askerler üzerinde yaptığı deneyler halkta imalar üzerinden yürüyen algının hassaslaşmasına neden olur ve beyin yıkama, insanın boyun bölgesine yerleştirilen çipler ve insanın bu gibi yöntemlerle kontrol altında tutulmaya çalışılması, Amerika halkları üzerinde ciddi bir kaybin korkusunu yaratmıştır. Yukarıda belirtmeye çalıştığım paranoya duygusunun "erkekliğin" yitimine ilişkin olması da yine iki ülke arasındaki erk mücadelesi ekseninde ilerlediğinden, Sovyetler Rusya'sının muhtemel saldırısı ya da işgali halkta ciddi bir tehlike olarak adlandırılmaktadır. Bu korku 1950'lerden başlayarak ciddi bir korku ortamı yaratmıştır. Oyun içerisinde örneklemeye çalışacağımız paranoya duygusu savaş gazisi Peter karakterinde belli paranoyak duyguları beraberinde getirmektedir. Karakterin Agnes isimli 40'lı yaşlarında bir kadının motel odasındaki evine yerleşmesiyle adım adım Peter'in tüm kaygılarını ve paranoyak düşünme şeklini Agnes'e aktarmıştır. Oyunun sonunda Agnes de artık sanrılı bir düşünce sistemine sahiptir. Agnes'in on yıl önce yitirdiği oğlu üzerinden yaratılan paranoyası yine yitirilmiş ya da yitirme tehlikesi altında olan bir durumdan kaynaklanmaktadır.

Paranoya'nın tanımına geri dönecek olursak şunu belirtmeliyiz ki paranoyakça duygular her ne kadar abartılı ve temelsiz olsalar da tamamen akıldışı değildir. Bütün karmaşık durumlar bir şekilde belirgin olmayan deneyimlere işaret etmektedir, bu belirgin olmayan davranışları ise bilginin ya da deneyimin elde edilişi açısından "duyamama" ve "görememe" olarak iki duyu organımız üzerinden yürüttüğümüz vakit, Batılı insanın alışık olduğu görme duyusunun anlık kaybı ya da kaybinin iması dahi, tekinsiz ortamın yaratılmasına temel hazırlamaktadır. Camille Paglia'nın "Batılı görerek bilir. Algısal ilişkiler kültürümüzün merkezindedir." Sözünde de gördüğümüz şekliyle Batılı göremediği şeyi deneyimlememiş olarak algıladığı için bu durumlar korkunun kaynağı durumundadır. Sokrates'in de belirttiği "Konuş ki seni görebileyim." sözü aracılığıyla Shakespeare'nin "Hamlet" oyununun ilk satırlarına bakarak esas inceleme konumuz olan paranoya duygusunu "Böcek" oyununda örneklemeye-

ye çalışacağım. Oyunun açılış sahnesine yakından bakacak olursak:

"Barnardo: Kim var orda?
Francisco: Sen söyleyeceksin! Dur orda paraloğu ver!
Barnardo: Yaşasın Kral!
Francisco: Bernardo musun?
Bernardo: Benim, ben." (Shakespeare, 1999, s. 1)

Oyunun açılış sahnesine baktığımızda görme yetisinin karanlık tarafından bir süreliğine de olsa tehdit edilmesi, güvenlik görevlisi olan iki kişi arasında ciddi bir güven-sizlik ortamı yaratmaktadır. Ta ki, "Yaşasın Kral" parolası gelene kadar. Parolanın özüne baktığımız da ise Kral'ın (erkin) devamlılığının onaylanması ve ilan edilmesi, dönem açısından ciddi bir paranoya duygusunu imlemektedir. Çünkü paranoya duygusu içerisinde yaşanan süreci yansıtmaktadır. Şimdi Böcek oyunun prolog bölümünde benzer bir görme kaybının kısa süreli tehdit altında olması durumuyla karşılaşırız.

Motel odasında Agnes sarhoş şekilde müzik dinlemektedir, Telefon çaldığında cevap alamaması tekinsiz bir ortam yaratıp ses düzeyinde kalan temsiliyet asıl korkunun sebebi niteliğindedir.

"Agnes:'Lo?
(Bir an.)
Alo?
(Bir an.)
Alo?
(Bir an.)
Jerry? Sen misin?" (Letts, s. 1)

Oyunun açılış sahnesinin böyle bir tek taraflı konuşmayla açılması ve telefonda ses düzeyinde dahi bir temsiliyetin olmaması korkuyu getiren durumlardır. Oyunun en başında Agnes karakteri yazının başında yönetmenin meşru olan korku dediği noktada karşımıza çıkar. Prolog bölümünde Agnes'in cevapsız telefonları aracılığıyla korktuğuna şahit olmaktayız ki oyun ilerledikçe başta meşru olan korku yerini gittikçe sanrılı düşünce biçimine bırakacaktır. Oyunun birinci sahnesinde Agnes'in arkadaşı RC'nin Peter'i Agnes'in motel odasına getirmesiyle başlayan Peter Agnes birlikteliği oyunun son sahnesinde ikisinin otel odasında kendileri ateşe vermele-riyle sona erene kadar devam edecektir. Çiftin meşru korku ve sanrılı düşünce ek-seninde devam eden ilişkileri oyun içerisinde izlenebilmektedir. Ayrıca ilk sahnede öğrendiğimiz Agnes'in eski kocası ve cevapsız telefonların da sahibi olan Jerry Goss korkunun en temel kaynağı niteliğindedir ve oyun boyun sık sık ortaya çıkıp kendini hatırlatacaktır. Peter'in Agnes'in odasında kalmaya karar vermesinden sonra aralarında geçen konuşmalara baktığımızda ilk andan itibaren Peter'in düşünme biçiminin izlerini sürebiliriz.

"Peter: Çünkü bazı şeyleri görebiliyorum, hissedebiliyorum. Sanırım bu insanları çok rahatsız ediyor." (Letts, s. 13)

Yukarıda alıntılanan Peter'in sözleri üçüncü sahnede ortaya çıkacak böceklerin önceden çağrıştırılması niteliğindedir. Ortaya çıkan böcekleri sadece Peter'in görebilmesi ve böceklerin cinsiyetleri üzerinde daima erkek yorumunun yapılması ve Peter'in böcekleri tarif ederken kullandığı kelimeler Peter'a ve paranoya duygusuna ilişkin yorumlar yapmamıza yardım eder niteliktedir. Peter ve Agnes arasında devam eden konuşmalar aracılığıyla bir yandan Peter'in ve Agnes'in geçmişlerini öğrenirken bir yandan da döneme ilişkin bilgiler edinmekteyiz. Peter'in babasına ilişkin söylediklerine bakacak olursak:

"Peter: Kuzeyde Panhandle var ya;işte oralyım. Babam vaiz.

Agnes: Hangi kilisede?

Peter: Kilisesi yok.

Agnes: Cemaatiyle nerde buluşuyor?

Peter: Aslında cemaati de yok.

Agnes: Ya?" (Letts, s.16)

Kilisesi ve cemaati olmayan bir vaiz gösterileninden (*signified*) ayrılmış bir gösteren (*signifier*) halinde ortalıkta savrulmaktadır. Bu noktada vaiz kimliğiyle Peter'in babasının bir kilisesinin ve bir cemaatinin olmaması bize "Büyük" anlatıların öldüğü bir zamanı imlemektedir. Büyük anlatılardan en temel olan "Din" anlatısı geçerliliğini yitirmiştir. Jean-françois Lyotard tarafından dile getirilen "Büyük Anlatıların Ölümü" (Death of the Meta-narratives) postmodern bir çağa işaret ederken, bu çağın en temel özelliği olarak merkezi bir bilginin olmayışı bireylerin paranoya duygusuyla yakından ilişkisini kurmaktadır. Nitekim Peter'in babasıyla ilgili verdiği bilginin ardından Agnes'le aralarında geçen konuşmaya baktığımızda içinde bulunduğu hali çok açık şekilde ortaya koymaktadır ve düşünce şekli sanrılı şekildedir. Alıntılacak olursak:

"Peter: Resimde bir şeyler var.

Agnes: Bir şeyler mi?

Peter: Evet.Gizli,birden görülmeyen bir şeyler.

Agnes: Nasıl yani? Ne demek istiyorsun?

Peter: İnsanlar falan. Dikkatli bakarsan görebilirsin.

(Agnes resmi inceler)

Peter: Ancak çok dikkatli bakarsan görürsün." (Letts, s.17)

Yukarıda alıntılanan kısmın belirttiğimiz şekilde büyük anlatıların çöktüğü bir çağa işaret ederken hemen ardından paranoya duygusunun ağır bastığı bir konuşmanın gelmesi tesadüf değildir. Oyun içerisinde iki noktada benzeri bir döneme işaret edilmektedir. Peter ve Agnes, Peter'in aldığı eğitimden bahsederken aynı şekilde evde eğitim aldığını çünkü babasının okullardaki eğitime inanmadığını belirtir. Bu konuşmalar devam ederken Agnes'in Peter'i onunla kalmaya işaret etmesi yine Agnes'in içinde bulunduğu açıında önemli noktalara işaret etmektedir. Her ne kadar Peter'i da tanımasa da dışarıdan gelebilecek birçok tehlikeye karşı içeride Peter'in sağlıklıabileceğini ima ettiği bir nebze güvene ihtiyaç duymaktadır. Hemen ardından Agnes'in kapıyı kilitlediğini görürüz. İkinci sahnede sabah uyandıkları vakit duştan gelen seslerden içerde Peter'in olduğunu düşünen Agnes karşısında eski

eşi Goss'u gördüğü zaman bir kez daha tehlikenin farkına varır. Goss Agnes'i bir kez daha döverek ayırır yanından ve o sırada Peter gelebilir ancak. Peter ve Agnes arasında geçen konuşmalarda yavaş yavaş Peter'in Agnes'i sanrılı düşünme biçimine doğru sürüklendiğini izlemekteyiz. Peter'in "İnsanlar sana bir şeyler yapabilir. Hem de senin hiç bilmediğin şeyler." Sözü Agnes için ciddi bir "aşırı farkındalık" yaratarak düşünme şeklini etkileyecek niteliktedir. Peter'in aşağıda alıntılan sözü yine yukarıda bahsettiğimiz türden anlatıların öldüğü ve bilgi alma biçimlerinin değiştiği dolayısıyla bilgi ve iktidar suçortalığının bir nebze daha arttığı bir dönemi imlemektedir.

"Peter: Yo, bence hiç de [emniyette] değiliz. Asla, hiçbir yerde emniyette değiliz. Belki eskiden, çok eskiden olabilir. Ama o günler geride kaldı. Artık bu gezegenin hiçbir yerinde eminiyet yok. Teknolojinin gelişmesi, kimyasal maddeler, haber alma teknolojisi... bütün bunlar onu yok etti."
(Letts, s. 30)

Peter'in Agnes'in düşünme biçimini değiştirmesindeki en önemli etken Agnes'in on yıl önce süpermarkette çocuğunu kaybetmesidir. Agnes'in tek bilmediği nokta budur oyun içinde belirtilen, dolayısıyla Peter içinde rahatlıkla çıkarımlar yapabileceği tek noktadır. Nitekim oyunun sonuna geldiğimizde artık Agnes'in çocuğunun neden ve nasıl kaybolduğuna ilişkin ciddi bir fikri vardır.

Üçüncü sahneden ortaya çıkan böceklerle birlikte artık Peter'in düşünme biçimi ve içinde bulunduğu konum daha rahat belirtilmiştir. Fakat Agnes için de bu ciddi bir karar verme sürecidir çünkü böcekleri gördüğüne inanmak zorundadır ve doktora gittiklerinde bile böceklerin ısırıklarını kendilerinin yaptığını söyleyen doktora rağmen böcekleri gördüğüne inanmak zorundadır. Böceklerin çeşidi ve cinsiyeti üzerine yapılan uzun tartışmalarda böceklerin yaprak bit mi, kene mi yoksa başka türlü bir böcek mi, olduğuna karar veren tarafın Peter olması yine bizim için açıkça belirtmektedir ki bütün bu sanrılı dünya Peter'in hayal dünyasından daha fazlası değildir. Fakat bu denge oyun içinde son noktaya kadar hassasiyetle korunmaktadır ki oyunun sonunda ortaya çıkan doktor tartışmayı kendi tarafından kapsamlı şekilde savunarak alımlayıcıyı arada bırakmaktadır.

Peter ve Agnes arasındaki insan cinselliğine dair geçen bir konuşmaya baktığımızda yine Peter'in yitik "erkekliğine" veya tehlike altında hissettiği "erkekliğine" ciddi imalar yapılmaktadır.

"Peter: İnsanın içinde bir merkez vardır. Yani tam olarak kendin olduğun, bozulma mış bir yer. İşte o yeri öylece korumak, kutsallığını bozmamak lazım. Oysa seks ve ilişkiler bu özel alana gölge düşürür. Belki de sadece ben de oluyor. Kendim ol mamı zorlaştırıyor. Aptalca konuşuyorum, değil mi?" (Letts, s. 41)

Yukarıda Peter'in cinselliğe dair söylediklerine yakından bakacak olursak, söylediklerinin Camille Paglia'nın erkek cinselliği açısından söyledikleriyle doğrudan ilintili olduğunu görebiliriz.

“Erkek, cinsel olarak bölmeli bir yapıya sahiptir. Cinsel organları yüzünden aralıksız bir doğrusallık, odaklanma, hedeflenme, yönelme düzenine mahkum edilmiştir. Nişan almayı öğrenemezse işeme ve boşalma eylemleri, çocuk gibi üstüne başına ya da çevresini kirlletmesine yol açar.” (Paglia, 1996, s. 50)

Paglia'nın erkek cinselliğine dair söylediklerini inceliğimiz zaman görebiliriz ki Peter belli noktalarda cinsel ilişkiden de cinsel ilişki kurulabilecek kadınlardan da uzak durmaktadır. Peter'in cinselliğe dair söylediklerinin hemen ardından yeniden böcekler gördüğünü iddia ederek devam etmesi belli alanlardaki kaygılarını böcek üzerinden somuyluyabileceğimiz paranoya duygusuna yansıttığını görürüz. Birinci perdenin sonunda Agnes'in ısrarları üzerine Peter'in başının orduyla dertte olduğunu öğreniriz ve ikinci perde açıldığında artık motel odası tamamen Peter'in güdümünde düzenlenmiş ufak bir laboratuvar da içeren bir haldedir, Peter böceklerden kurtulmak için çareler aramaktadır. Parmağını kesip kanını inceler ve o sırada içeri giren Goss ile aralarında geçen konuşmaya baktığımızda Goss'un da paranoyakça düşünme biçimine eğilimli olduğunu görürüz ve bir yandan da dönem hakkında bilgi ediniriz.

“Goss: Herkesin bir televizyonu var. Yoksa dünyada olup bitenden nasıl haberi-miz olur? Belki de şuan da Marslılar dünyamıza saldırmış, şehirde herkesin evden çıkmasını istiyorlar. Peki biz ne yapıyoruz?” (Letts, s.48)

Her ne kadar söyledikleri ironik olsa da hissettikleri konusundan fikir edinmemizi sağlar. Ardından Peter ve Goss arasında geçen konuşmalara baktığımızda Peter'in böcekleri kanında dolaşan, kanıyla beslenen yaratıklar olarak tarif etmesi bize böceklerin temsil edebileceklerini düşündürür. Bu noktada çalışmanın başında belirtmeye çalıştığımız Peter'in “erkekçe” kaygıları devlet ya da ordu mekanizmalarının kaygılarıyla birebir örtüştüğünden kaygılar eşdeğer görünmektedir. Başta Amerika birleşik devletleri de olmak üzere birçok dünya devleti soğuk savaş döneminde belli düşmanları aynı kelimelerle tarif etmekteydi. Peter ve Goss'un tartışmasının ardından eve gelen RC ve Agnes'in doktordan geliyor olmaları ve böceklerin yaralarının kendileri tarafından yapıldığını öğrenmelerine rağmen böcekleri gördüğünü kabul ederek sanrılı düşünme biçimine adım adım geçmektedir ki nitekim oyun sonunda iki karakterin de düşünme biçimleri birbiriyle örtüşecek nitelikte olup yokoluşlarıyla son bulacaktır.

İkinci perdenin ikinci sahnesinde Peter ve Agnes'in tek konuştukları konunun böcekler olduğunu farketmeleri üzerine ikisi açısından da yapılacak fazlaca bir şey kalmamış olup sonları çağırıştırılır niteliktedir. İki karakter de böceklerin derilerin altında olduğuna dair sarsılmaz inançları vardır. Sanrılı düşünce biçimin en ayrıntılı örneği olarak ciddi bir komplo ağı kurarak bütün parçaları bir araya toplarlar ve Agnes'in kaybolan çocuğu bir an böceklerle ilişki hale gelir. Çocuğun kaybolmasına “mantıklı” bir açıklama getirilirken bir yandan da bütün parçalar yerine oturur. Dişi böcek Agnes'in vücudundadır ve erkek böcek Peter'in vücudundadır. Çiftin cinsel ilişki yaşadıkları sırada çiftleşen böcekler milyonlarca olup her yanı işgal etmişlerdir ve bu çerçevede Agnes'in oğlu da devlet yetkileleri tarafından Goss kullanılıla-

rak Agnes ve Peter'i bir araya getirmek için kullanılmıştır. Hatta Goss da hapisten bu sebeble salınmıştır. Şimdi her bir konu ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve birbiriyle ilişkilendirilmiştir. Agnes de başından itibaren sahip olduğu korkularının yerine paranoya duygusunu yerleştirmiştir. Artık oğlunun kaybıyla ilgili bir açıklaması vardır. Fakat son anda ortaya çıkan doktor karşı tezi beraberinde getirecektir ki Peter hastanede kalması gereken bir ruh hastasıdır. Ama doktoru öldüren Peter'in onun için de getirecek bir açıklaması vardır, çünkü ona göre doktor bir makinedir ve yalnızca söylenmesi planlanan şeyleri söyler. Bütün bu birbirlerine bağlanmış bilgiler ağında Peter ve Agnes kendilerini ve böceklerin istila ettiği hotel odasını yakarak yok ederler.

Son olarak Peter'in Agnes'i adım adım sürüklediği paranoyakça düşünme biçimine Peter ve Goss en başından itibaren sahiptir. Çalışma boyunca açıklamaya çalıştığımız haliyle paranoya duygusu ideolojik aygıt olan devlet ve ordu tarafından bireyler üzerinde yaratılır ve tamamen "erk" in yitimine ilişkin olduğu için "erkekçe" bir kaygıdır. Amerika Birleşik Devletleri gibi soğuk savaş döneminde bütün dünyada ve uzayda yarış vermiş bir devletin bireylerine baktığımız zaman benzer bir paranoyanın ortaya çıkması tesadüf değildir.

KAYNAKÇA

Freeman, Daniel (2008). *Freeman, Jason. Paranoia 21st-century fear*. New York: Oxford University Press Inc.

Lyotard, Jean-françois (1984) *The mostmodern Condition: A report on Knowledge*. United Kingdon: Manchester University Press.

Letts, Tracy. *Böcek*. Çev. Fusün Günersel. (Yayınlanmamış Çeviri)

Mcmohan, Robert (2003). *Cold War, A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press Inc.

Paglia, Camile (1996). *Cinsellik Şiddet yada Doğa ve Sanat*. Çev. Turgut Berkes. İstanbul: İyi Şeyler Yayıncılık.

Shakespeare, William (1999). *Hamlet*. Çev. Bülent Bozkurt. İstanbul: Remzi Kitabevi